

DRÖMMAR OM PERFEKTION
OCH VAMPYRER I FÖRVANDLING

OM STEPHENIE MEYERS "TWILIGHTSERIE"

AV KAROLINA BERGOM LARSSON

När jag läser Stephenie Meyers romaner om den alldagliga Bella Swans kärlekshistoria med vampyren Edward Cullen, så kan jag inte låta bli att fascineras över vilken metamorfos som den litterära vampyren har genomgått. Vampyren har gått från att ha varit en mörkrets varelse, ständigt på jakt efter mänskligt blod för att kunna leva, alltid på flykt undan dagsljuset, en representant för våra okontrollerade och undertryckta drifter till att bli en representant för ett starkt överjag.

Stephenie Meyers vampyrer glittrar som diamanter i solljuset, deras ögon är gyllene förutom när de plågas av hunger då de blir svarta i blicken.

Vampyrfamiljen Cullen som står i centrum i hennes böcker är fulla av självkontroll, de är humanister och har gjort ett aktivt val att bli ”vegetarianer” vilket i vampyrsammanhang innebär att de livnar sig på djurblod. Nog lockas de ibland av sina vampyriska drifter, vid några tillfällen nästan till gränsen av sin förmåga.

Alla vampyrer i böckerna har dock inte samma moral som familjen Cullen, och Edward får ständigt genom böckerna skydda Bella mot andra hungriga vampyrer som vill åt hennes blod.

Meyers vampyrer får mig att tänka på de antika gudarna. Vampyrerna är odödliga och vackra, de har enorm fysisk styrka och snabbhet och de kan läsa människors tankar och känslor, de behöver aldrig sova eller vila, familjen Cullen är dessutom rika och lever i ett hus som för tankarna till den amerikanska drömmen.

Dessutom så involverar de sig likt de antika gudarna i människornas liv, blir förälskade och får till och med barn med människor, halvampyrer, som äger de övermänskliga förmågorna men som inte behöver dricka blod. Dock är de betydligt mer moralistiska än sagans gudar, ibland nästan outhärdligt

präktiga som Edward som inte biter Bella förrän efter äktenskapet.

Till slut blir hon dock biten och vinner evigt liv ungdom. Vampyren i Meyers tappning är mer ett löfte än ett hot.

Jag funderar lite vidare över ondskan i litteratur och film och konstaterar att den har bytt fokus. Det är inte vampyrer och varulvar som skrämmer unga idag. Dagens otäckta scenarier utspelar sig inte i ett slott i de rumänska bergen utan snarare i vår omedelbara närhet, i dagstidningarnas granskningar av klimathot eller epidemier av olika slag, följt av filmer om mänsklighetens undergång.

Saker som är skrämmande på riktigt.

Visst kan man förstå lockelsen i Meyers romaner. Det är böcker som speglar drömmar i vår tid, eller kanske mer än vår tid ungdomens tid. En längtan efter den eviga ungdomen och skönheten, en beundran inför självkontrollen, Edward som ständigt måste lägga band på sig för att inte lockas för mycket av Bellas åtråvärda blod.

Det är också den ganska uttjatade drömmen om den alldagliga lite klumpiga och tysta flickan som vinner den mystiske och starke mannens kärlek, en kärlek som också innebär en risk vilket gör den än mer lockande.

Som trettonåring hade jag älskat de här böckerna, som så många trettonåringar över hela världen också gör.

De må vara fulla av klyschor och ha en väldigt enkel moral, språket är kanske inte det bästa även om det har en förmåga att suga tag i läsaren. De kanske inte tillhör den bästa litteraturen, men många av oss minns känslan av att läsa in sig med en bok, kanske en bok som vuxenvärlden tyckte var dålig litteratur och låta sig uppslukas av en värld, mycket långt från sin egen. Man kunde förfasa sig och låta sig förföras. Visst visste man att världen

inte var sådan, och ville väl inte ens att den skulle vara sådan, men just när man läste så var det verkligt. Och kanske vill unga idag mer än någonsin uppslukas av en drömvärld där allt är möjligt och även det farliga går att övervinna och till och med älska och bli en del av.

”Vampyrerna är sådana som man skulle vilja vara”

Jag träffar Tova, Selma och Klara som alla ärtolv år i skol kafé en regnig november eftermiddag för att samtala om Twilightserien som de alla tre gillar.

När jag frågar dem varför de tycker så mycket om berättelserna så formligen försar orden ur dem.

Något som alla tre är överens om är att man känner igen sig i Bella.

Tova: *Hon är vanlig. En sådan tjej som skulle kunna vara vem som helst.*

Selma: *Det är också blandningen av kärlek och spänning som gör böckerna så bra.*

Klara: *Och att vampyrerna är så vackra, som marmor i huden och så oövervinnliga, snabba och starka.*

Selma: *... och att de har speciella egenskaper som att läsa tankar eller visa sina tankar som bilder.*

Tova: *Vampyrerna är sådana som man skulle vilja vara, de har krafter och förmågor som man skulle vilja ha.*

Alla tre tycker också om beskrivningen av Edwards kärlek till Bella, att han verkligen kämpar för att kunna vara tillsammans med Bella. Det är en kärlek mot alla odds eftersom han mycket lätt skulle kunna döda henne om han lät sin vampyrinstinkt ta överhanden.

De tycker också att det är böcker att låta sig slukas av.

Klara: *När man har börjat läsa kan man inte sluta. Man kan läsa dem flera gånger.*

Selma: *... även om man i vanliga fall inte gillar vampyrer så är det här något helt annat.*

På frågan om vilka böckerna riktar sig till så tvekar de ett ögonblick.

Tova: *Kanske mest till tjejer, fast jag vet inte varför egentligen.*

Klara: *Jag tror att killar skulle gilla dem också, fast det har mest blivit så att det är fler tjejer som läser dem.*

Selma: *Till tonåringar i alla fall, kanske mellan tolv och sexton år.*

Klara: *Fast det är verkligen böcker som alla borde läsa.*

Det håller alla med om.

Och alla tre väntar ivrigt på nästa bok om Bella och Edward.

FAKTA

Författare: Stephenie Meyer.
Twilight-sagan består än så länge av fyra böcker. En femte är på väg:

Twilight, 2005 (på svenska: *Om jag kunde drömma*, 2006)

New Moon, 2006 (på svenska: *När jag hör din röst*, 2007)

Eclipse, 2007 (på svenska: *Ljudet av ditt hjärta*, september 2008)

Breaking Dawn, 2008 (på svenska: *Så länge vi båda andas*, mars 2009)